

147

ԻԻԶԻԻՏԻԻ ՆԱԲՈԼԵՈՆ ՎԷ ԲՈՒՍԻԱ
ԻՄԲԵՐԱԹՕՐՈՒ ՆԻՔՈԼԱ

ԶԱՀԻՐԷ ԶԼԳՄԸՇ ԹԵՎԱՐԻԹՃԷ ՄՈՒՀԻՄՄ
ԷՄՐԱՐԼԱՐ

Իշխէ Ս. Տապիտոֆ շու վեճէ իւր
ազը իյլէմէքտէ տիր :

Պատհնու , Պրիստիէ ավտոթմոտ ,
Կնուզ օրահա կէլիլ օրան - Բիսարլի ֆի
Էարիստէի Բուսիս սէֆիրի) Կէօրտիւմ.
Ֆիրբ միւմայրիէյ , պէնիմ լնտիյիւմ
Թէլ-տը Պէլ-լիւ նամ լօղանթահա
սիւլ խոի . պիղ չոնուղուղտան պէրի
Իրիպիրիմիլի Թանըր իտիք . իստի ,
Իրքէսին ֆիքրինի մէշուլ զըլան բօի-
Իգանա վաղալար իւզէրինէ սէօյէշէ-
ք վաղթիմիլի պէրապէր կէշիբրի ի-
ք :

Վէհաստը, պանա պիր թաղըմ յա-
նէասըզ շէյլէր եագտըտը, էօյլէ շէյլէր
քի, պիրդարարսըզ Լըզ վէ հիտտէթ տ-
լէամէթլէրի իտիլէր :

Օլ արտա Նրանաա Հիւսնուրի յեկեթի
նրն ընյոսի, իմբերաթօր լիան սուռն-
առւ: Քեափփէյի Հիւսնուրի յեկեթի, միւ
շարիւրէյի իմբերաթօր տէյի թանըտը-
լար: Եալընը Հիւսնուրի յեկեթի թարա-
փընտան օլ պապտէ պիր թաւըմաթ ախը
ի թեմէտմ: Պէոյլէ խոտոսլարտա, տամ-
լա հըլէթի, սէլամէթ տէմրի տիր, Գա-
տիփէ պօթինըրմիր կիյնտմ վէ խաս-
թանըմ տէյի պիր թէվաթուր չըգարթ-
տմ: Պիր Գաշ կիւն պէոյլէնէ կէշիր-
սըքտէն սսնր, պիրտէ, Թիւերրի սէ-
րանընտա վէրիւծէք պիր զիեափէթտն
հազըր պուլունմազ իւզըր, թէշրիֆաթ-
նը Գօնթիվաշիօքքի թարափընտան պիր
տավէթնամէ ախը իյլէտմ:

Պու. չէ՛յ պէնի՛ պիեատևսիլէ թէ՛
ածհււպտէ պըրագտը, պու տալէթնա-
մէտէն մագտւտնէ օւմալը տըր տէյի
պիր չօդ զաննարա տիւշար օլուր իտիմ,
լաքին, եւնի իմէրաթօրուն պիր էյի-
նէ տիւշինմէքսիգին պիր ասըմ պիլէ
աւմազ օլտուղունու պիլտիյիմտէն, մէզ
քիր պալտես կիթմէեհ զարաք վիրտիմ,
Պատիթի պօթինլէրիմ չըգարտմ, վէ
տամպանը տախի իւզէրիտէն տէֆ իթ-
տիմ, պատէհու սերահա կիթտիմ,
Քիեաֆֆէյի տիբումաթլար զալթէն սա-
րալտա ճնմ օլմուշլար իտի. պուլլար մէ-
րապլէ պանա պագարաք իտի, չիւնէքի եւ-
նի հիւքմտար նէզտինտէ սէֆիր թայեհին
օլունմուշ օլմատըղըմ պիլիւրէր իտի.
ղայէթ սըզընթը վիրեհ պիր հպտէ պու-
տանմագտա իտիմ, Արասը պիր ազ վա-
զըթ կէտիթտէն սօնր, բերտէնիւրե-
տէն պիրքի, իմէրաթօրուն կէտլույի
պիլաիւրաք վէ իմէրաթօր հազընթէրի,
սէֆիրէր եադլաշաղղընտա, հէնուզ
տիւնէքի կիւն ճիւհուրիեհէթ թարաֆ-
տարը օլմուշ օլան սարայ թաղըմլարը
պիր չօդ եալթազլանտըլար : Հէնուզ
իմէրաթօրուն նէզտինտէ սէֆիր նասպ
օլունմուշ օլմատըղըմ վէ իմէրաթօրուն
նագարը տիգզաթընը իւզէրիմ. տալէթ
իթմէմէք իչին, մեմուրիեհէթ տաշլարմ-
տան պըրըպ պիր թարաֆա չէքիտիմ,
նիւշինհիւ Նարօլես հազընթէրի,
քեաֆֆէյի տիբումաթլար իւն սէօլէշ-
տիքտէն սօնր, թէսատիւֆէն եագ-
աշմըլ տըր կիպի եանրմա եադլա-
ըպ :

—Ախշամ խայր, Մ. Բիսէֆ, տամ-
անրդ նասր, օլտու, տէտի:

—Սիր, թագիւմ ու իհիծրամը՞րդ գալը
հալմէ թմապլարընա թագտիւմ իյլէմէք
էրէֆինէ նայիւ օլմագ իշին տամլամըն
սէսնի քէստիրտիւմ:

—Մ. Բրաւէֆ, էօյլէ զանն իտերիմ
քի իշիմիդտէն , իշ պու պաթօռա պու-
ռնաուղու իշին էն զիեատէ թէաճ իւպ
տտէն սիզսինիզ , Լաքին սիզէ սէօյլէեէ-
ձք լազըրաւմ վար տըր, չու բէնճիւրէ-
ին եանընա կիտին, պէնտէ չիմտի կէ-
րիմ :

Տիրքիմ զայնժ մէջըւ պիւ հալտէ
 լուլունտուղու հալտէ, վէ վրէճէ ք ճէ-
 լալարբը հազըրաւաբաք, բէճհրէեէ
 ողրու իլըրէտիմ վէ իմէրալծօր տալի
 օգ սիւմն լիւ կէտի:

—Միւսին, սիզերի սարահա տալէթ թմեյիպ իշ պու պալտահ տալէթ իթ-
տմ, չիւնքի, սարահա կէլտիյիւիդտէ,
պիւ թագրմ մանէաթար վիւրիէճէ,ք իտի,
տէյիւ աղղղաւրընք պաթապիւր օլտու-
ղում զագէթալարմ թորաթընտան, իւ-
տ ինկիւիդ վէ սայիւր զագէթալար թա-
րաթընտան, գաշ քի պուրատա քէմալի
խուլուսէ սիզերի իէ գօնուչապիւրիմ:

Սեղերէն պէր չի քիթ լափում, վաւր, Ս.
Բրաւէֆ, սպիւր հիւքիւմէթէր, պէնի
թանրմաեա միւսարաւթ ի թմրչ սլաուգ-
լարը հայտէ, եալընըզ հիւքիւմէթինի
թարափընտան թանըմպմընըմ տորը Տօղ-
րու սէօլէ, էօլէ ալ յիւ մի հիւքիւմէ-
թինիզ թարափընտան թանըմաւըն տէ-
յի՛ւ մի յիմ:

— Սիր, հենուշ հիշ պի՞ր թալիմա՞ծ ալ-
մա՞րը՞նք տըր:

—Պաննա նամուսը ալիւր ատամ կի-
պի ճէվապ վերէն տէյիւ քի պիւր տիւ-
լումաթ կիպի: Տէնուզ պիւր թալիւմաթ ալ-
մա՞տընրզ մի:

— Հիշ պիտի թաւիմալի ալմատում, Սիր, նամուսումուն իզգէրինէ եւմին իւտէրիմ:

— Լիանգաթըմա խալէ կէթիբիճի պիր թրէտտիւտ կէօսթըմէտէն իսէ, քեամիլէն սիւքիւլթ իլլէմէքիլի միւրաճճաճ ստեարթմ: Սիգէ խախանէ սուրէթտէ պէեանը էֆքեար իտէճէլիմ տիր: Պէն, Ալլահն, Ֆրանսըզ միւլէթինին արգուսի, քէգ պէնիմ արգուսիլէ իմէթաթթըմա իմէթաթթըմա, չիւլքի, հարիսի շան ու միւսըպլըմ, հաթթա զիեթտէսիլ չի հարիսի շան ու միւսըպլըմ: Թախթա գուուտ իլլէտիլիմտէ, հիւքիւլէթէրտէն պիրիսինի քէնտիմէ իպրէթ ալըպ, անա կէօրէ հարէքէթ իլլէմէնէ մէճպուր օլուշոււտուր: Աթըլ պագաճագ օլուր իօնէ աւուճաթըն (պիրիսի Նարօլօն) էֆքեարալըրնա սիւլիւք իլլէմէլիլիմ, լաքին, վաղըթլար պիր գարարտա զաւաղլար, ամճամըն հիւքմտալըլընտա, իթթիթիլաղ իլլէտիլի ուսուլլինին նէթիճէլսի օլարագ պիր յօղ գուսուրլար պուլլէնիմագտա տիր:

Պիլի՛րսիսինից քէնտիմէ իպրէթ ալ-
մազ իշին քիմի սէյմիշիմ : Իմբերաթո-
ռունուզու, էպվէթ, Ս: Բիտէֆ, իմբէ-
ռաթոր Նիգուաեը, իմբէրաթորունուզ,
շիմտիքի վազթըն, իմբէրաթորաւորընա
իպրէթ օլմաեա շաեէթէ պիր զաթ
տըը, շէյլէ քի, հէմ է՛՛՛լի ըրզ, գուվ-
վէթլի, շէրէֆլի Վէն հէմտէ քէնտի մա-
նէվի գուվվէթի մուվաճէհէսինտէ Էվ-
ռօպսինըն դաաթըլըրի սահիպի տիր :
Պէնտէնից քէնտիմէ իպրէթ օլմազ վէ
աւնըն թարիգլըրին սիւլիւք իյլէմէքի-
լին միւշարիլէյհ հազըրթլըրին սէյմի-
շիմ տիր : Սահիհ տէրիմ քի պու կիւն-
քի կիւն էլիմի նէֆրէթլէ ըշտտ իյլէ-
մէքտէ օլաւ հիւքմտար հազգընտա պիր
օզ վտղըթմաւն պէրու իսթէմէհէրէք
հիւսնիւ թէլիվճճիւհիւն պուլունմիւշ
ռուր : պէնտէնից էլիմի միւշարիլէյհ
հազըրթլըրին տէլի Էալընըզ պիր պի-
տտտըրէ թէզգաիմ իտըր կիպի, իւլա,
քէնտիմի իպրէթ ալմըշ օլտուզում պիր
քահրամաւա թէքրիֆ իտըր կիպի թէք-
րիֆ իյլէմէքտէյիմ :

Դասարան քի կէօրէստննելու սիգի ին
տէյր պիտ իմբէրաթօր կիպի, իլլա,
սարաւարքնը պիտիւրէն պիտ ատամ կի
պի լաղրաթ իմբէրէստէյր, պոննալը
Ծ, Բիւնֆ տէյր պիգի իչիկ պիտիւր
մէքտէյր, իլլա, Էֆքեաթ վէ տուլղու
տըրմը տաղլուտան տաղլու վէ խոնու
քաքանէ տուրէթտէ իմբէրաթօրուտ
աթ թէպիլի իանսինիլ իչին պիտիւր
վէքտէյր: Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի,
պէնսմ իլէ միւլթէթֆիդ օլ, տիւրէք
պէնի պիհուղլու իմբէրէստէ տիւր լաքին
պէնի Ինկիլթէրա իլէ միւլթէթֆիդ օլմադ
սթէթմտ, չիւնքթ անըն իլէ միւլթէթ
ֆիդ օլտուղլուտան հիւք երտէ ամսամըն
տարըմըլ ըուհուտ կէօրէճէյր տիւր
պու սէպէպտէն, իմբէրաթօրուտ
ան մաաաա ապիւր հիչ պիտ քիմսէ,
պէնի, Ինկիլթէրա իլէ միւլթէթֆիդ օլ

ստեա մէնպուր զըլամեանագ տըր ։
Միւշարիւէյճ հագըլէթլէրինէ ։ տող-
ըուլուգլա , տօսթանէ վէ բօրիթիգանա
պիր իթլիֆադ թէքլիֆ իտէրլւմ . օլ
վագըլթ պիւլթիւն տիւնեա պիգիմ օլա-
նադ վէ ինկիլիթըրանըն իշի պիլթէնէք
տիր ։ Լաքին պուլանն իշին տէ , հէր
վազըլթ իշին պիր միւլթիթէֆիգրմ պու-
լունմալլ տըր . իսթըրմ քի մէրզում
միւլթիթէֆիգիմ գարնտաշնա պանա մու-
ավէնէթ իթաին - իշլէ օլ վազըլթ տիւն
եանըն գատէրի տէ յիշիբի , Լաքին ,
Բուսիա , պէնիմ իլ միւլթիթէֆիգ օլմա-
սըղընտա , քետէրլէ , ինկիլիթէրանըն
գուճաղընա տիւլէնէյմ տիր , չիւնքի
պանա պիր միւլթիթէֆիգ լազրմ տըր ։

Իճա խոեղիմ, Մ. Բիսլէֆ, սէօյէ-տիքլէրիմը, այնէն հիւքիւմէթիւնիք պիւլ-տիրին . . . պիւլ էյիճէ պունուս իւզէրինէ տըւշիւնսինէր, վէ խայրըլը պիւր ճէ-վապ ալտըղընըգտա, կիճէ Եարսընտա տախի օլտա, ԵարաԵա կէլին, սիզլէրթ սէվոնճէ գապուլ խոեղիմ: Եիմտի, պի-րն պիրիմիգաէն այրըլալըմ, չիւնքիհէր քէս պաշլատը պիգէ պապմաԵա, Ին-կոլթէրա սէֆիրի, միւքԵալէմէիգիննէ-տին իպալնէթ օլտուղուտ քէշէթ իյէ-մէնէ չալըլմագտա վէ հեօզլէրին իւզէ-րիմիգաէն էօթէԵէ չէվլիւմէքաէ տիր, Հօշմա գալըն, ումարըմ քի չօգ սիւր-մէյիպ Եէնիտէն գօնուշուրուգ:

Մէջգիւր տիգգաթա շահան վէ իհ-
թիմալ տըր օլ արա սահիհ օլան քե-
տավար իւզէրինէ թէահճհիւտէ դաւըշ
լուտուղում հալտէ , պիր րաբօրթօ դա-
նէմէ ալըպ , տէրհալ պիր թաթար իլէ
եօլլամագ իշին խանէմէ ալտէթ իյլէ-
տիմ . օրատա Պալապանի պուլտում քի
լիր թագըմ թահրերաթարա իլէ կէլմիշ
իտի . պիլիւք պիր հէեհճան իլէ մէզ-
լիւր թահրերաթարալըր աշորէմ . մէջգիւր
թահրերաթարատա , տէրհալ Մ . Տըուէն
ըր Լուիսին խանէսինէ կիտիպ , իմբերա-
թօր Նիբօլանն , Լուի Նաբօլէօնու ,
տէյիլ իւշինճիւ իմբերաթօր Նաբօլէօն մա-
լլա , իքինճի իմբերաթօր Նաբօլէօն մա-
տավնտա թանրմագտա օլտուղունու վէ
լաբօլէօն հազրէթլէրինէ եաղտըը էվ-
ագլաթըն պալլեսալնտա , պիրատէրիմ .
ազմատէ մէյեալ պուլունմատըղըն ,
իւմայիլէյիհէ պիլտիրէյիմ իշին , պէն-
օննիզէ էմր օլունմուշ իտի . չիւնքի Նա-
բօլէօն , հէնուզ հիւքմտալարըն սըրա-
նա կէլմիշ օլուպ , օլ վագըթա տէկին
է թարգ բօլիթիգատա իըտմէթ իտէր
լուտուղունու պիլտիրմէմիշ վէ պինաէն ա-
էյի , իմբէրաթօր Նիբօլա հազրէթլէ-
րի , հիւքմտալարըն էն էսքիտի վէ էն
ուլվէթլիսի օլտուղունտա , պիր ազ
մագըթ իմբերաթօրա , օաքիզ տաթիւմ
ազմագըթա , միւնեսէպաթտա պուլունա-
ագ տրի :

Նաբոլէօն իւլ վաղը օլան միւքաւել-
ետէն, սօնրա, մէգքիւր էմրի իճրա իթ-
լէէն գարար միւրէմտիմ, Նիճէյր եա-
ւ եազարադ կէշիրտիմ, վէ հալը հա-
ւըըն պիւթիւն էհէմմիթիթինի պին-
ֆա դօն/ Նէսէլրօտա իյզահ իյէսին
շին, Պալապանի տէր հաւ Բէթըրս-
պուրկա եօլլատրմ:

Պէտիւեք մէրադէ՛ ճէվապա պէքեր
տիմ: Մէշքիւր ճէվապ կիճիքտի, լա-
նին նիճակէթ կէտի վէ մաէի շու վէճճ
է խտի, խիւբէրաթօր հապրէթէրի,
հալը ու հարէքլիինիպտէն ապա
օյնուա տէյիլ տիւր, տէր հալ Տրուէն
ը Լիւիեէ կիտիպ, եվլէքի թահսիւրա-
ը քնտարինէ թէպիղ Իյլէմէնիզի էմր
տէր:

Մէջքիւր թէկէրաֆը ախշամըսը դա-
ուււ իթտիւմ , վէ տէրհաւ խարիճիյէ
էգարէթինէ կիթտիւմ , Կէօրէնիւր քի

[illegible]

